

Wychodzę z założenia, że współcześni podróżnicy poszukują wrażeń związanych z poczuciem odmienności religijnej odległych miejsc. Ogólnym celem projektu jest uzyskanie wiedzy naukowej na temat relacji pomiędzy międzynarodową turystyką a tradycjami religijnymi Indonezji. Cel ten zostanie osiągnięty poprzez zbadanie procesu konstruowania znaczeń dwóch rytuałów religijnych w kontekście turystyki duchowej. Przyjrzę się wydarzeniom, które są reklamowane jako atrakcje turystyczne: słynnym wystawnym pogrzebom, charakterystycznym dla kultury Toradżów z Sulawesi oraz *Pujawali* – dorocznemu świętu agrarnemu obchodzonemu w Lingsar na Lomboku, a zwłaszcza jego kulminacji – widowiskowemu *Perang Topat*.

Święta religijne i rytuały przejścia są podkategoriami rytuałów. Rytuały stanowią dogodny przedmiot badań, gdyż dochodzi podczas nich do nagromadzenia licznych przejawów religijności w określonych ramach czasowych i przestrzennych. Turystów duchowych definiuję za Alexem Normanem jako osoby poszukujące duchowego rozwoju i oddające się duchowym praktykom podczas podróży (Norman, 2011, s. 17–21). W przeciwieństwie do turystów religijnych nie są oni związani z owymi praktykami przynależnością do organizacji religijnych. Szersze wyjaśnienie tych i innych podstawowych pojęć dla projektu (religia i duchowość, turystyka i podróżowanie, etniczność sp. z o.o.) znajduje się w skróconym i w szczegółowym opisie.

Aby opisać relacje pomiędzy międzynarodową turystyką a religią w Indonezji posłużę się kilkoma metodami badań jakościowych. Odwołując się do refleksji Clifforda Geertza (2005) potraktuję badany wycinek rzeczywistości (konstruowanie znaczeń wybranych rytuałów religijnych) jako wielogłosowy proces, w którym biorą udział podróżnicy, turyści, organizatorzy turystyki i gospodarze.

Zastosuję triangulację metod. Po pierwsze przeprowadzę badania terenowe wokół wybranych przez mnie rytuałów religijnych. Badania etnograficzne będą składać się z klasycznych elementów – obserwacji uczestniczącej, wywiadów swobodnych i pogłębionych. Po drugie dokonam analizy porównawczej skierowanych do podróżników tekstów, które dotyczą wspomnianych rytuałów religijnych. Na koniec zestawię otrzymane na dwa sposoby kody i kategorie oraz zintegruję wyniki. Ponadto kierować się będę elastycznymi wskazówkami autorstwa Kathy Charmaz na temat zbierania i analizowania danych jakościowych (Charmaz, 2009). Nawiązując do jej, różnej od klasycznej, metodologii teorii ugruntowanej, zacznę od bogatych danych. Dane stanowiąc będą punkt odniesienia do zbierania dalszych materiałów, analizy, określania kodów i kategorii.

Turystka może niesie sobą znacznie więcej znaczeń niż się powszechnie wydaje. Michael Stausberg udowodnił, że relacje pomiędzy religią i turystyką są bardzo bliskie, ważne i w dużej mierze nieprzebadane (Stausberg, 2011). Powstało wiele tekstów naukowych dotyczących pielgrzymek, znacznie uboższa jest literatura na temat zależności pomiędzy turystyką a duchowością. Na podstawie badań przeprowadzonych w Ryszkieś i na szlaku do Santiago de Compostela, Alex Norman szczegółowo opisał zjawisko turystyki duchowej (Norman, 2011). Jest kilka publikacji poruszających interesującą mnie tematykę w kontekście Indii, Hiszpanii oraz Tajlandii, jednak nie zostały do tej pory zestawione relacje pomiędzy turystyką a duchowością i religią w Indonezji, kraju o niezwykle bogatym i różnorodnym krajobrazie religijnym.

O nowatorstwie projektu świadczy dobór tematu oraz wybór metod jego analizowania. Zamierzam posłużyć się kilkoma narzędziami badań jakościowych oraz zastosować metodę teorii ugruntowanej, na którą badacze religii tak rzadko zwracają uwagę. Ponadto proponowany projekt jest interdyscyplinarny, łączy perspektywy naukowe charakterystyczne dla religioznawstwa, antropologii kulturowej i nauk o turystyce.